

Social Interaktion i flerspråkig barngrupp

Förskollärares & Förskollärestudenters upplevelser, tankar och handlingar runt social interaktion i flerspråkig barngrupp

---

Social Interaction in multilingual children groups

Preschool teachers & Preschool teacher students' experiences, thoughts and actions around social interaction in multilingual children's groups

---

Johanna Lind

Fakultet: Humaniora och samhällsvetenskap

Utbildningsprogram: Förskolläroprogrammet

Nivå/Högskolepoäng: Grundnivå/15 hp.

Handledarens namn: Valerie Margrain

Seminarieledarens namn: Björn Eliasson

Examinatorns namn: Karin Franzen

© 2023 – Johanna Lind

Social interaktion i flerspråkig barngrupp

Social Interaction in multilingual children groups

Ett examensarbete inom ramen för lärarutbildningen vid
Karlstads universitet: Förskolläraryrket

<http://kau.se>

The author, Johanna Lind, has made an online version of this work available under a Creative Commons *Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0* License.

<http://diva-portal.org>

Creative Commons-licensen: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.sv>

Abstract

The purpose of this study is to investigate what social interaction is for pre-school teachers and pre-school teacher students and how they promote social interaction between multilingual children and what dilemmas they have faced. This is a qualitative interview study that used a narrative approach. The study is divided into two interviews, the first interview has identical questions, interview two is based on written narratives that the educators were allowed to discuss. The sample includes two preschool teacher students and three preschool teachers. The results of the study showed that the view of what social interaction is could vary, but there were concepts that recurred in more interviews. Curiosity and interest are two of the concepts, all participants also told that a verbal language is not a must for positive social interaction. The results also showed that the educators had similar strategies to promote social interaction, it included common interests, aesthetic subjects, prevention themes, etc. It was more difficult to get answers about possible dilemmas in relation to multilingualism and social interaction.

Keywords: Social interaction, Narrative, Multilingualism, Preschool, Teacher perspective

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka vad social interaktion är för förskollärare och förskollärarstudenter och hur de främjar social interaktion mellan flerspråkiga barn och vilka dilemman de har mött. Det här är en kvalitativ intervjustudie som använde sig av en narrativ ansats. Studien är uppdelad i två intervjuer, den första intervjun har identiska frågor, intervju två utgår efter skrivna narrativ som pedagogerna fick diskutera. I urvalet ingår två förskollärarstudenter och tre förskollärare. Resultatet på studien visade att synen på vad social interaktion är kunde variera men det fanns begrepp som återkom i fler intervjuer. Nyfikenhet och intresse är två av begreppen, alla deltagare berättade också att ett verbalt språk inte är ett måste för positiv social interaktion. Pedagogerna hade liknade strategier för att främja social interaktion, det inkluderade gemensamma intressen, estetiska ämnen, förebyggande teman osv. Det var svårare att få svar runt möjliga dilemman i relation till flerspråkighet och social interaktion.

Nyckelord: Social interaktion, Narrativ, Flerspråkighet, Förskolan, Lärares perspektiv

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND	2
1.1.1	FLERSPRÅKIGHET	3
1.1.2	INKLUDERING & SOCIAL INTERAKTION	3
1.2	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	4
1.2.1	Frågeställningar	4
2	TIDIGARE FORSKNING	
2.1	FLERSPRÅKIGA BARN SPRÅKUTVECKLING GENOM SOCIAL INTERAKTION	5
2.2	FÖRSKOLLÄRARE OCH DERAS ROLL FÖR ATT FRÄMJA SOCIAL INTERAKTION	6
3	NARRATIV FORSKNINGSTEORI	9
4	METOD	10
4.1	KVALITATIVA INTERVJUER	10
4.2	URVAL AV DE SOM STUDERATS	11
4.3	TILLVÄGAGÅNGSSÄTT DATAINSAMLING/INSAMLING AV EMPIRI	12
4.4	DATABEARBETNING OCH/ELLER ANALYSMETOD	14
4.5	TILLFÖRLITLIGHET OCH TROVÄRDIGHET SAMT GENERALISERBARHET OCH ÖVERFÖRBARHET	14
4.6	ETISKA ÖVERVÄGANDEN OCH GDPR	155
5	RESULTAT OCH ANALYS	16
5.1	RESULTAT FÖRSTA INTERVJUN	17
5.1.1	Förskollärares och förskollärestudenters perspektiv på social interaktion	18
5.1.2	Förskollärares och förskollärestudenters tidigare erfarenheter av att arbeta med flerspråkiga barn	19
5.1.3	Förskollärare och förskollärestudenters handlingar runt ett möjligt scenario	19
5.2	RESULTAT SCENARION	22
5.2.1	Översikt över scenario	22
5.2.2	Flerspråkighet som en tillgång och flerspråkighet som ett problem	23
5.3	RESULTAT DISKUTERADE SCENARION: ANDRA INTERVJUN	25

5.3.1 Samling Scenario 6.....	25
5.3.2 Födelsedagen Scenario 3.....	26
5.3.3 Bilder Scenario 7.....	27
6 DISKUSSION.....	29
6.1 RESULTATDISKUSSION.....	29
6.2 METODDISKUSSION.....	35
6.3 SLUTSATS OCH BIDRAG TILL FÄLTET, INNEBÖRDER/KONSEKVENSER/REKOMMENDATIONER FÖR FÖRSKOLEVERKSAMHETEN.....	36
REFERENSER.....	38
BILAGOR.....	40

1 INLEDNING

De senaste åren har den globala migrationen ökat, detta har utan tvekan påverkat de nordiska länderna och med detta påverkat förskolan skriver Arvola, et al. (2020). Den ökade migrationen leder till att förskolans verksamhet behöver anpassas efter barnens kulturella och språkliga olikheter. Om barnen har ett minoritetsspråk kan de enligt Arvola, et al. (2020) möta utmaningar i deras interaktion med andra barn i förskolan. Känslan av samhörighet och acceptans i interaktioner med jämnåriga kamrater är enligt Nergaard (2018) mycket viktigt för barnets hälsa och välbefinnande men också för barnets sociala utveckling och sin identitetsutveckling. Vidare skriver Nergaard att social exkludering verkar oundvikligt i förskolan och att barn ibland kan bli avvisade från att delta i till exempel en leksituation. Detta betyder inte att barnen behöver vara ensamma. Nergaard (2020) skriver att barn har en önskan att pedagogerna är närvarande när de har upplevt en situation där barnet känner sig exkluderad. Det krävs därför ett förebyggande och främjande arbete hos pedagogen anser Nergaard för att bidra till en social och accepterande miljö oberoende av barnens varierande språk.

I förskolans läroplan står det att samspelet mellan barnen är viktigt för deras utveckling och lärande. Undervisningen som bedrivs ska utgå från att barnen lär sig tillsammans men även att de lär sig av varandra (Skolverket, 2018). I ett samhälle som karaktiseras av förändring och mångfald finns det enligt Delblanc, et al. (2021) en ökad segregation både i hemmen, på fritiden och i förskolan. Förskolans arbetssätt, innehåll och rutiner kan bidra med en ökad social integration. Det finns forskning som har tagit upp vikten av social interaktion hos barn i förskolan både för deras sociala och kognitiva utveckling.

Från egna erfarenheter har jag upplevt att pedagoger kan lägga för mycket ansvar på barnet att själv bygga relationer med kamrater. För ett flerspråkigt barn kan detta vara extra problematiskt när parterna inte har samma förutsättningar för verbal kommunikation. Denna studie ska därför bidra med en utökad kunskap om hur förskollärare och förskollärestudenter ser på social interaktion mellan flerspråkiga och enspråkiga barn. Det ska ge exempel på olika strategier som kan förekomma när pedagogerna ska främja social interaktion och möjliga dilemman som kan uppkomma.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Flerspråkighet

Begreppet flerspråkighets betydelse har varierat genom åren i olika policydokument. Gruber och Tünde-Puskas (2013) skriver att flerspråkighet traditionellt syftar på individer som kan tala fler språk än ett. Om begreppet används på institutionsnivå kan det beteckna att två eller fler språk används som verksamhetsspråk. Det har dock blivit vanligare att begreppet flerspråkighet idag syftar på individer som har svenska som andraspråk men utan att individen har kunskaper i det svenska språket. I denna studie syftar flerspråkiga barn på barn som inte har svenska som förstaspråk. Barnen är nybörjare i språket och har svårigheter att kommunicera på svenska med kamrater.

Enligt Tallberg-Broman (2021) utgör förskolan en flerspråkig och mångkulturell miljö i större eller mindre omfattning beroende på var förskolan är placerad. Det är därför viktigt att se möjligheterna till kommunikation mellan barnen samtidigt som flerspråkighet ses som en resurs i verksamheten. I en mer globaliserad värld ses flerspråkighet och mångkulturella erfarenheter som en stor tillgång samtidigt som det är mycket efterfrågade kompetenser. Håland-Anveden (2020) skriver att synen på flerspråkighet har förändrats och ses ofta som något positivt, ett exempel på detta kan vara kodväxling. Kodväxling betyder att flerspråkiga barn använder sig av två separata språk i samma mening. Kodväxling har tidigare varit ett tecken på en bristande språkförmåga men nu ses det ofta som ett sätt för barnen att till fullo nyttja sin språkliga potential (Håland-Anveden, 2020).

Många beskriver flerspråkighet som en styrka, men det är också viktigt att barnen får alla möjligheter att lära sig svenska. I språklagen står det ”Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden.” (SFS 2009:600). Det genomfördes en studie på en grundskola med en stark enspråkighets norm berättar Svensson (2016) tre av lärarna ville göra en ändring i detta och var mer öppna mot flerspråkighet i verksamheten. Lärarna började aktivt uppmuntra de flerspråkiga barnen att använda deras förstaspråk mer genom att lägga fokus på att skapa positiva attityder som skulle stärka barnens tilltro till deras egna språk. Lärarna valde att se flerspråkighet

som en resurs genom användning av transspråkande i verksamheten. Observationer visade att eleverna kände sig mer motiverade när de under uppgifter fick ta användning av deras flerspråkiga förmågor. Eleverna som fick använda deras förstaspråk visade stolthet och glädje, även de enspråkiga svenska eleverna uttryckte glädje och att det var roligt med olika språk i verksamheten (Svensson, 2016). Från tidigare egna erfarenheter har jag upplevt att förskolan är ganska bra på att be barnen att berätta vad något heter på deras förstaspråk och visar nyfikenhet och respekt för språket. Det finns ändå mer att göra för att verkligen bidra till den här stoltheten och glädjen som skolbarnen visade.

1.1.2 Inkludering och Social interaktion

Enligt läroplanen ska förskolan vara rolig, trygg och lärorik för alla barn, barnen ska även få utveckla en hänsyn till andra barn och en förmåga att leva sig in i andra människors situation (Skolverket, 2018). Barn oavsett deras språkliga kunskaper har rätt att vara delaktiga i förskolans aktiviteter skriver Kultti (2014). Inkludering är enligt Skolverket (2021) ett mångfacetterat begrepp som ofta associeras med tillgänglighet, gemenskap och delaktighet, det kan ses som ett sätt att främja barns sociala utveckling. När begreppet inkluderande diskuteras kan uttrycket inkluderande arbetssätt förekomma. Inkluderande arbetssätt används för att skapa en förskola för alla barn och som motverkar exkludering i verksamheten. Det handlar om att säkerställa att alla som berörs av förskolans verksamhet känner att de blir omhändertagna och är en del av verksamheten. Begreppet kan mindre traditionellt bli definierat att det handlar om att uppskatta alla olikheter och att genom detta se vad varje individ bidrar med i förskolan (Skolverket, 2021). Inkludering i en mångkulturell barngrupp beskriver Håland-Anveden (2020) innebär en positiv syn på mångkulturalitet och en förståelse att personer med andra kulturer faktiskt berikar samhället med sina unika erfarenheter och egenskaper. Förskolan är en social och kulturell mötesplats där barn med olika bakgrunder kan mötas skriver Tallberg-Broman (2021). De kamratrelationer som nyanlända barn får har stor betydelse för barnens deltagande i förskolan. Förskolläraren behöver därför stimulera och stödja det deltagandet och vara öppna för alternativa kommunikationsmetoder.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att synliggöra förskollärares och förskollärostudenters perspektiv på social interaktion när barn med olika förstaspråk ska interagera, samt hur man främjar interaktionen och vilka dilemman som de kan möta.

Frågeställningarna är detta:

- Hur ser förskollärare/förskollärostudenter på social interaktion mellan barn som har svenska som första språk och barn som är nybörjare i det svenska språket?
- Hur bidrar förskollärare/förskollärostudenter till social interaktion mellan grupperna?
- Vilka dilemman har förskollärarna/förskollärostudenterna upptäckt när de arbetar med social interaktion mellan barnen?

2 TIDIGARE FORSKNING

2.1 Flerspråkiga barns språkutveckling genom social interaktion

Erdemir och Brutt-Griffler (2020) gjorde en studie som skulle bidra med mer kunskap om enspråkiga barn kan stötta det flerspråkiga barnets ordförrådsutveckling genom kamratinteraktioner i förskolan. Forskarna fokuserade i sin studie på Erdem som hade turkiska som modersmål. Forskarna använde sig av kvalitativa metoder genom att observera, föra anteckningar och filma Erdem och hans kamraters interaktioner samt att intervjua pedagogen, studien pågick i nio månader. I barngruppen ingick 17 barn exklusive Erdem, två av barnen hade ett modersmål utöver engelska.

Analysen av datamaterialet visade att Erdem lärde sig nya ord från interaktioner med de enspråkiga kamraterna. Pedagogen hjälpte forskarna att identifiera vilka ord som Erdem hade lärt sig från de andra barnen och vilka ord som pedagogen hade lärt honom. I interaktioner intog kamraterna en roll som ”språklärare”. De enspråkiga barnen stöttade Erdems ordförrådsutveckling genom att berätta vad något heter, att rätta honom när han säger fel och med ord och kroppsspråk demonstrera ordets mening. Att den vuxna främjar en bra relation mellan enspråkiga barn och barn som lär sig språket som andraspråk kan bidra till ordförrådsutveckling hos det flerspråkiga barnet. För att ge möjlighet för lärandet krävs det ett positivt rumsklimat och positiva relationer i barngruppen vilket pedagogen ansvarar för. För att främja detta kan pedagogen planera gemensamma aktiviteter som ger de flerspråkiga barnen möjlighet att interagera, det bidrar till att barnen får möta språket oftare. Erdemir och Brutt-Griffler menar inte att kamratinteraktioner ska fungera som ett substitut för interaktioner mellan pedagog och barn i relation till ordförrådsutveckling. Studien visar att det utvecklade ordförrådet kommer från att kamraterna har en dialog med Erdem. Detta leder till att barnet gradvis blir bättre på att integrera med kamraterna. Studiens resultat utgick efter en individs utveckling och erfarenheter så resultatet kan inte generaliseras eftersom språklig utveckling är väldigt individuellt samtidigt som barn kan vara introverta eller extroverta. Detta påverkar hur ofta och hur självständigt de interagerar med kamraterna.

Palermo och Mikulski (2014) genomförde en studie i USA där 107 barn från låginkomstfamiljer med spanska som förstaspråk deltog. Vilket språk som användes i hemmet varierade, i några av barnens hem pratade familjen mestadels

engelska, i andra hem pratade familjen spanska. Studiens mål var att undersöka till vilken nivå positiva interaktioner med engelsktalande kamrater kan kopplas till de spansktalande barnens engelska ordförråd.

Resultatet på Palermo och Mikulski studie visade att positiva kamratinteraktioner med engelsktalande kamrater under hösten påverkade de spansktalande barnens ordförråd i engelska under våren. De barn som visade goda relationer med kamrater under hösten kunde visa en större utveckling i det engelska ordförrådet. Detta visar att det är viktigt att förskollärare uppmuntrar till positiva kamratrelationer som involverar att använda engelska. Att skapa mindre grupper och utföra inkluderande aktiviteter kan vara ett möjligt sätt att främja de spansktalande barnens språkliga kunskaper i engelska vilket är mycket viktigt när barnet ska börja i skolan. (Palermo & Mikulski, 2014).

2.2 Förskollärare och deras roll för att främja interaktion mellan barn

Arvola et.al. (2020) gjord en studie om barns sociala roll i förskolan samt vilka aktiviteter som var typiska för ett barn med finsk bakgrund och ett barn med en annan kulturell och språklig bakgrund. Forskarnas resultat visade att barn med en annan kulturell och språklig bakgrund hade mindre deltagande roller. För att barnet ska ses som deltagande behöver de uppmärksamma de andra barnens perspektiv i leken samt att de aktivt påverkar leken på något vis. Resultatet visade att barn med en utländsk bakgrund ofta kunde vara dominant i leken eller tillbakadragna. Den mest signifikanta skillnaden låg i barnens utövning av rollspel, det var mycket vanligare att barn med finsk bakgrund lekte den sortens lekar. De mångkulturella barnen genomförde mer frekvent regel lekar som redan hade fasta regler, det blir då en gemensam grund som barnen oberoende av deras språk kan stå på.

För att delta i rollspel behöver barnet få en förståelse för sammanhanget i leken. Barnet behöver en stark fantasi och språkliga kunskaper för att få en förståelse för de ibland komplexa ord som används i rolleken. Att genomföra gemensamma aktiviteter som använder sig av rolltagande främjar barns sociala förmåga. Det kan vara svårt för barnen att delta i rollspel delvis på grund av den kulturella skillnaden och delvis att de inte har utvecklat språket till samma nivå som kamraterna. Arvola et.al. (2020) rekommenderar regel lekar och fysiska aktiviteter som ett sätt att interagera barn med en annan kulturell och

språklig bakgrund. Detta betyder inte att pedagogen ska ignorera rollspel och andra deltagande aktiviteter. För att främja dessa lekar kan pedagogen introducera sagor och lekvärldar vilket alla barn kan dela oberoende av deras språk. Pedagogen har en viktig roll att stötta barnen att ta initiativ i rollekar. En delad grund, fantasi och ett gemensamt skapande kan bidra till inkludering och social interaktion i barngruppen (Arvola et.al. 2020).

Något pedagogen måste tänka på är att de inte bara läser och bygger fysiska lekvärldar.

Stanton- Chapman (2014) skriver om ”early childhood error” med detta menas det att pedagoger skapar miljöer som kan bidra till lek och social interaktion men att de tar ett steg tillbaka och erbjuder inte något stöd i leken. Många barn klarar att utföra lekar utan att pedagogen tar en mer aktiv roll men för barn med en annan kulturell bakgrund och ett annat språk kan deltagandet bli svårare. Det kan leda till att de flerspråkiga barnen inte förstår lekens ”regler” och de andra barnen kan på grund av detta välja att exkludera barnet från leken. Stanton- Chapman skriver att läraren kan inta rollen ”play enhancer” det betyder att pedagogen tar ett steg in i leken och finns där som stöttning för alla barn som deltar.

Positiva relationer med kamrater är enligt Dominguez och Trawick-Smith (2018) viktigt för barnets sociala och emotionella utveckling. Yngre barn kan bygga relationer på fler sätt men en av dem är genom lekinteraktioner. Under leken utvecklas barns sociala förmåga men också den språkliga förmågan. Dominguez och Trawick-Smith utförde en studie med åtta barn, fyra av barnen hade engelska som andraspråk och fyra hade engelska som förstaspråk. Syftet med forskarnas studie var att se hur barnen med engelska som andraspråk interagerade med pedagog och barn. Resultatet på studien skulle ge exempel på strategier för att främja interaktion mellan barnen. Deras resultat indikerade att flerspråkiga barn leker och pratar mindre med sina kamrater samt att den interaktion som uppkommer ofta är kort och ibland negativ med konflikter mellan de olika parterna. Resultatet visade också att barn med ett svagt andraspråk hade ett större behov av stöd från pedagogerna. Anledningen till svårigheterna med social interaktion antyds av Dominguez och Trawick-Smith rön bero på barnens begränsade kunskaper i engelska. Det leder till att de flerspråkiga barnen ger lite respons till deras kamraters försök till att kommunicera med dem på ett språk som ses som främmande, Detta bidrar till att leken mellan barnen blir kort, de mest positiva och utvecklande interaktionerna som hände mellan barnen var när pedagogerna tog en mer aktiv roll det blev *teacher-assisted interactions*.

Annan forskning gjord av Trawick-Smith et.al (2022) hade som syfte att få mer kunskap om hur tre olika faktorer påverkar flerspråkiga barns lekinteraktioner med kamrater. Det inkluderar lärarstöd, kamratinteraktioner och lekmaterial. Studien utfördes i en engelsk-dominerande förskola, forskarna filmade tolv olika barns fria lek, majoriteten av barnen hade väldigt lite kunskaper i engelska. Resultatet på Trawick-Smith, et al. studie är väldigt intressant eftersom resultatet inte visade att pedagogen påverkade kamratinteraktionen i någon större utsträckning. Tidigare gjorda studier inom samma område visade att en engagerad pedagog främjade interaktion mellan barnen. Författarna gav en möjlig förklaring till det motsägande resultatet som studien gav. De flerspråkiga barnen i denna studie hade lägre engelska kunskaper jämfört med de andra studierna. Det är möjligt att lärarens närvaro inte är tillräckligt för att främja barnets interaktion med andra barn om de flerspråkiga barnen har låga kunskaper i engelska.

Författarnas resultat visade att lärarnas användning av spanska i interaktion med de flerspråkiga barnen, alltså deltagarnas förstaspråk faktiskt kunde bidra till kamratinteraktioner. Anledningen till detta kan enligt Trawick-Smith, et al. beror på att barnet känner sig tryggare när de vet att det finns en lärare i närheten som kan kommunicera på ett språk som barnen förstår bättre. Detta kan göra barnen mer bekväma med att interagera med kamrater i lek. Pedagogen kan också hjälpa till att översätta vad ett barn säger till det andra barnet. För att stötta de här barnens interaktion kan läraren använda barnets förstaspråk. Författarna menar inte att pedagogen ska lära sig ett nytt språk utantill men att användning av nyckelfraser kan öka chansen för social interaktion. Forskarnas studie visade även att interaktionerna som pågick mellan de flerspråkiga barnen och barnen med engelska som förstaspråk till största del var positiva (Trawick-Smith et.al. 2022).

3 NARRATIV ANSATS

Studien vill bidra med förskollärares tankar, erfarenheter och känslor runt social interaktion i flerspråkiga barngrupper. Jag har därför valt att använda en narrativ forskningsmetod. Berättelser kan vara vårt primära sätt att skapa förståelse och mening för de erfarenheter som vi eller andra har gått igenom skriver Bold (2012). Genom berättelser får vi en upplevelse och förståelse för världen. Att använda en narrativ studie i förskolan är relevant eftersom det är rutin att pedagoger berättar historier om vad de har sett på förskolan. Det kan vara till varandra, till föräldrar eller i den pedagogiska dokumentationen.

Användningen av narrativ forskning har ökat med åren skriver Squire, et al. (2008). Författarna beskriver att metoden ibland kan ses som överväldigande och svårdefinierad eftersom narrativ forskning inte erbjuder en start eller slutpunkt, det talar inte om för oss var vi ska leta efter berättelser, eller om vi ska ta en objektiv roll eller en mer aktiv roll i interaktion med studiens informanter. Begreppet narrativ kan också ha olika meningar inom olika kunskapsområden skriver Bold (2012). Ett narrativ kan vara riktiga händelser eller fiktiva händelser det behöver inte vara en skriftligt eller muntlig berättelse, bilder, foton, poesi, teater och videor är exempel på andra möjliga narrativ. Jag har valt att be mina informanter att skriva två scenarion till mig eftersom jag anser att det är viktigt att deltagarna får tid att tänka och välja ett tillfälle som är meningsfullt för dem. Jag upplever att om jag bad dem att berätta om ett tillfälle direkt under intervjun kan mina informanter känna sig stressade. Om foton eller video används hade det med stor sannolikhet varit svårare att få informanter som vill delta i studien eftersom många kan känna obehag från att bli filmad eller att vara med på kort. Det går enligt Bold (2012) att beskriva narrativ som berättandet som används för att strukturera och organisera händelser och erfarenheter som ses som viktiga för personen som berättar eller den som lyssnar. Forskningen är byggd på forskarens tolkning av de situationer som personen har berättat om. Narrativ forskning skapar en rik och unik data som inte är möjligt att generalisera. Detta har lett till att vissa ifrågasätter om narrativ forskningsmetod verkligen kan räknas som forskning men när forskningen delas med andra finns det alltid personer som har varit med om liknade upplevelser.

4 METOD

4.1 Kvalitativa Intervjuer

Studien använder sig av kvalitativa intervjuer för att samla empiri inom det valda området. Kvalitativa intervjuer används för att få insikt i informantens erfarenheter, uppfattningar och känslor. Denna studie utgår från en semi-strukturerad intervju. När en semi-strukturerad intervju används är den som intervjuar enligt Larson (2018) flexibel och tillåter att informanten går in djupare och är öppen för att informanten tar upp ämnen och utvecklar resonemang. Det finns olika perspektiv på vad intervjudata säger skriver Larson (2018). I studien intas en konstruktivistisk ståndpunkt. Om intervjun utgår från den konstruktivistiska ståndpunkten pågår det en social interaktion mellan personen som intervjuar och informanten där båda sidor bidrar med kunskap. Till denna studie passar det att inta en konstruktivistisk ståndpunkt eftersom informanterna möjligtvis kan känna sig bekvämare om det pågår en dialog mellan oss. Intervjun ska inte kännas som ett förhör för de som deltar.

Det finns dock nackdelar med semi-strukturerade intervjuer skriver Larsen (2018). Behandlingen av insamlade data är tidskrävande. Ett annat möjligt problem med semi-strukturerade intervjuer kan möjligtvis vara att följdfrågorna kan leda till att informanten och intervjuaren kommer in på frågor som inte är relevant för syftet. Det går att undvika om jag är uppmärksam samtidigt som det är möjligt att styra diskussionen tillbaka till mitt tema om jag ställer rätt frågor. Det är också möjligt att svaren blir mindre genuina när vi ses ansikte mot ansikte eftersom informanterna inte är anonyma och detta kan mycket väl påverka de svar som ges. Det finns anledningar till att intervjuerna genomfördes i förskolan och på zoom. Det kan synas bättre på kroppsspråk och ansiktsuttryck om den som blir intervjuad är osäker runt en fråga, det blir också tydligare om informanten behöver mer information eller ett förtydligande. Ett leende och en positiv stämning kan bidra till en bättre intervju och detta kan vara svårare att uppnå om intervjun genomförs på telefon där vi inte kan se varandra. Det kan också vara skönt för studiens deltagare som inte har träffat mig om de får ett ansikte till rösten. Därför passar det bäst att utföra intervjuerna ansikte mot ansikte. Den semi-strukturerade intervjuens flexibilitet skapar bäst möjligheter att få djupa svar eftersom både jag och informanten inte behöver hålla oss till de specifika frågorna till hundra procent.

4.2 Urval av de som studerats

De första kriterierna när urvalet gjordes var att informanten hade utbildning som förskollärare och att de var verksamma som förskollärare när intervjun utfördes. Den här gruppen valdes eftersom informanterna skulle ha mer teoretisk kunskap när de svarade på frågeställningarna eftersom det kan vara enklare att driva en dialog om informanten och den som intervjuar har liknande teoretiska kunskaper.

För att hitta informanter till studien kontaktades fyra förskollärare från tidigare VFU perioder. Det visade sig var svårt att boka in intervjuer med vissa förskollärare och studiens kriterier för deltagande ändrades till förskollärare och förskollärestudenter. Efter en genomförd pilotintervju med en klasskamrat uppmärksammade jag att förskollärestudenter hade intressanta perspektiv och även de kunde fungera som urval. Det blev förskollärestudenter över barnskötare som fick delta i studien eftersom förskollärare och förskollärestudenterna har en liknade teoretisk utbildning samtidigt som studenterna går sista terminen och har under tre och ett halvt år samlat på sig både teori och praktisk erfarenhet. För att få tillräckligt många förskollärare användes delvis snöbollsmodelet. Snöbollsmodelet används för att hitta personer att intervjua, forskaren tar först kontakt med personer som antas vara kunniga inom ämnet. De här personerna kan sedan berätta om andra personer som kan passa efter kriterierna, med andra ord verksamma förskollärare (Larson, 2018). Jag valde att kontakta en av mina tidigare VFU handledare. De gav mig mejl adresser till kollegor som de ansåg var kunniga inom ämnet och som kan vara intresserade att delta i studien. Förskollärestudenterna var personer som jag redan kände och enkelt kunde ta kontakt med på Facebook. En av mina informanter var en man men på grund av konfidentialitet används kvinnliga namn för alla.

Tre förskollärare blev intervjuade, Alice, Amanda och Astrid. De tog deras examen 1984, 1999 och 2006 ordningen på examen är blandad. Två förskollärestudenterna blev intervjuade Emilia och Elina, båda har erfarenheter av förskolan från vfu och en av dem har sex års erfarenhet som vikarie.

4.3 Tillvägagångssätt insamling av empiri

Intervjuerna utfördes med förskollärarna på deras arbetsplats och intervjuerna med studenterna genomfördes på zoom, totalt blev det 189 minuter av inspelad data. Studenternas intervjuer genomfördes på det sätt som upplevdes som mest praktiskt för dem vilket var digitalt. Intervjuerna med förskollärarna genomfördes på deras arbetsplats eftersom de behövde fylla i samtyckesblanketten. Alla deltagare fick ett informationsbrev (Bilaga A) skickat till sig där hantering av personuppgifter, studiens syfte och hur studien går till klargjordes. Intervjuerna med förskollärarna började med att de fick skriva under samtyckesblanketten (Bilaga B), studenternas blankett fylldes i på universitetet några dagar innan vi genomförde intervjun på zoom. Informanten fick sedan frågan om de hade några funderingar runt studien eller om det var något i informationsbrevet som de inte förstod.

Första intervjutillfället

Larson (2018) beskriver den flexibla intervjuguiden (Bilaga C) som ofta används vid semi-strukturerade intervjuer. Det betyder att färdigformulerade frågor används samtidigt som intervjuaren kan vara flexibel runt frågornas ordningsföljd och kan vid behov ställa uppföljningsfrågor. Under intervjuerna användes en flexibel intervjuguide med tre frågor som informanterna fick svara på. Det användes också ett exemplarscenario skrivet av intervjuaren relaterat till social interaktion mellan ett flerspråkigt barn och två barn med svenska som modersmål. Till detta scenario fanns det fyra frågor. För att inte missa något användes ljudinspelning under alla intervjuer. Intervjun får bättre flyt när intervjuaren kan fokusera på vad informanten säger, annars hamnar fokuset gärna på att skriva anteckningar säger Larsen (2018). Det är möjligt att en transkriberad intervju kan få med ord och meningar som jag inte hade fått med om jag bara utgick efter anteckningar. En ordagrann text kan även bidra till en högre trovärdighet i resultatet.

Frågorna följdes i den ordning som de var skrivna i intervjuguiden men under några tillfällen fanns det behov av att avvika från frågornas ordning eftersom det för tillfället passade bättre att ställa en fråga före en annan. Det fanns också vid vissa tillfällen behov av att ställa uppföljningsfrågor för att få ett djupare svar. I slutet på intervjun blev informanterna frågade om de kan tänka sig att skriva en till två scenarion (Bilaga D). Scenarierna skulle handla om en situation där förskollärare/förskollärarstudenter upplevde att de hade främjat social

interaktion mellan flerspråkiga barn och barn som hade svenska som förstaspråk. Informanterna skickade sedan in scenarierna genom mejl. Intervjuerna tog 16 till 21 minuter (se tabell 1).

Tabell 1

Intervjuernas Längd

	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5
Första intervjun	18 min	21 min	17 min	16 min	20 min
Andra intervjun	18 min	22 min	15 min	25 min	17 min
Totalt	36	43	32	41	37

På grund av konfidentialitet skriv inte informanternas pseudonymer istället används informant 1 till 5.

Andra intervjutillfället

Den andra intervjun utgick från de scenarier som informanterna hade skrivit efter den första intervjun. Det användes en flexibel intervjuguide med fyra frågor. Intervjun hade mer fri dialog eftersom informanterna valde olika scenarion att diskutera, detta ledde till mer varierande uppföljningsfrågor. Intervjuguiden följdes i stor utsträckning för att säkerställa att de formulerade frågeställningarna besvarades. Allt som blev sagt under intervjun transkriberades sedan. Intervjuerna tog 15 till 25 minuter (se tabell 1).

4.4 Databearbetning och Analysmetod

Analys handlar om att hitta mönster, tendenser och samband i en text skriver Larson (2018). Inom en kvalitativ studie kan processen skrivas som kodning och kategorisering. Processen reducerar mängden data och med detta tar bort information som inte är relevant för problemformuleringen. Denna studie utgick efter en narrativ ansats, det användes sedan en innehållsanalys för att få fram resultatet på studien. De tio intervjuerna som genomfördes blev först transkriberade och lästes sedan noggrant flera gånger. Det finns två typer av textanalyser skriver Larson (2018) i en delanalys delas texten upp i mindre påståenden och i en helhetsanalys vill man få ett helhetsintryck. I studien användes båda metoderna för att analysera data. När kodningen och kategoriseringen på den första intervjun började var utgångspunkten studiens tre frågeställningar. Först hittades ord eller meningar som anses vara relevanta i relation till frågeställningarna och syftet. Orden och meningarna skrevs sedan upp i tre olika tabeller, en för varje frågeställning. I detta söktes sedan olikheter och likheter i informanternas svar.

Narrativen som informanterna skrev analyserades inte med stöd från tabeller eftersom det var betydligt mindre data att analysera samtidigt som det inte pågick något jämförande mellan informanterna. Analysen av intervju två utgick från syfte och frågeställningar igen. Totalt diskuterades sju olika scenarion under intervjuerna, de scenarion som diskuterades mest och de som hade mest intressant data användes sedan i resultatet.

4.5 Tillförlitlighet och trovärdighet samt överförbarhet

Rönen som presenteras ska enligt Larsen (2018) vara baserade på data om faktiska förhållanden. Datamaterial som bygger på forskarens subjektiva godtycke eller på slumpmässiga omständigheter under forskningsprocessen kan inte ses som trovärdiga, det krävs därför ett systematiskt arbete. Det är viktigt enligt Bryman (2018) att forskaren intar ett granskande synsätt. Det innebär att det skapas en fullständig och tillgänglig redogörelse av alla faser i forskningsprocessen, detta ger läsaren en inblick i studiens genomförande. Det inkluderar forskningsfrågor, urval, intervjuguider, analys av data och så vidare. I denna studie skickas det med bilagor vilket inkluderar, informationsbrev, samtyckesblankett, intervjuguide och deltagarnas skrivna scenarion. I metoddelen i uppgiften ges det också en beskrivning av alla studiens stadier. Den inblicken

kan motivera forskarens tolkningar och de dragna slutsatserna. Studier som är kvalitativa utgår ofta från en mindre grupp med informanter och handlar om att få en djupare kunskap. Kvalitativa data är svår att generalisera skriver Bryman (2018) eftersom antalet personer som deltar ofta är mindre samtidigt som de vid vissa tillfällen kan komma från samma område där de har unika och gemensamma erfarenheter som inte är lika relevanta på andra platser. Informanterna från min studie arbetar på samma förskola men de har använt sig av narrativ från alla år de har arbetat inom förskolan. Förskollärostudenterna har gått samma utbildning men har varit på olika förskolor och erbjuder varierande erfarenheter. Användningen av ljudinspelning och transkribering kan med stor sannolikhet minska risken för missförstånd som kan förekomma om jag utgår efter egna anteckningar. Det finns alltid en risk på grund av dåligt ljud att allt inte kommer med men ljudinspelningen ger också möjligheten att lyssna om hela intervjun. Rönen ska enligt Larson (2018) vara möjliga att överföra till andra personer utanför studiens deltagare samtidigt som resultatet fortfarande är relevant och intressant. Detta kallas överförbarhet.

4.6 Etiska överväganden och GDPR

Personuppgifter och känsliga uppgifter

Innan genomförandet av intervjuerna utfördes det en ansökan om behandling av personuppgifter som skickades till Karlstad universitet. Under min studie samlas personuppgifter in från informanterna, Löfdahl-Hultman (2021) beskriver personuppgifter som uppgifter som kan kopplas till en specifik person. Det inkluderar namn men även andra uppgifter som förskolans namn eller kännetecken som kan avslöja vilken specifik förskola det handlar om. Forskaren ska enligt Vetenskapsrådet (2017) berätta om vilka åtgärder som har vidtagits för att minska och förhindra att personuppgifter sprids till personer som inte ska komma åt uppgifterna. Deltagarna i studien fick ta del av informationsbrevet där hantering av personuppgifter beskrivs. Personerna som deltar i studien är garanterade konfidentialitet skriver Löfdahl-Hultman (2021), med detta menas det att personerna inte är igenkännbara i resultatet. För att försäkra dem om detta kommer inga Ortsnamn eller namn på de som deltar nämnas, i texten kommer det därför användas pseudonymer. Ljudinspelningarna är också förvarade på ett säkert sätt och det är bara författaren som kan ta del av inspelningarna. Det står att uppgifter inte ska behandlas längre än nödvändigt och att de alltid måste hanteras på ett säkert sätt (GDPR, 2023). Ljudinspelningarna och den transkriberade texten kommer vid studiens slut raderas.

Information & samtyckeskrav

Information och samtycke kan ses som en av de viktigaste principerna inom forskningsetiken skriver Vetenskapsrådet (2017). Alla som ingick i min studie fick genom informationsbrevet relevant information om studien syfte, dess utförande, hur personuppgifter hanteras samt deltagarnas rätt att avbryta deras deltagande i studien utan att berätta om anledningen. Innan förskollärarna kontaktades tog jag kontakt med förskolans rektor för att be om deras samtycke för att utföra intervjuer på förskollärarnas arbetsplats. Det var efter rektorns godkännande som informationsbrevet skickades till möjliga informanter. Informanterna fick därefter välja att godkänna eller neka att vara med i studien. Innan intervjuerna genomfördes fick alla deltagare skriva på en samtyckesblankett.

5 RESULTAT OCH ANALYS

Resultatet delas upp i tre delar, *Resultat första intervjun* tar upp svaren på deltagarnas första intervju. *Resultat scenarion* ger en översikt av deltagarnas skrivna scenarion samt reflektion runt scenariona. *Resultat diskuterade scenarion: Andra intervjun* utgår från deltagarnas diskussioner runt tre av scenarierna.

5.1 Resultat första intervjun

5.1.1 Förskollärares och förskollärestudenters perspektiv på social interaktion

När deltagarna fick frågan vad social interaktion mellan flerspråkiga barn och barn med svenska som förstaspråk betyder, hade social interaktion i detta sammanhang lite olika mening för studiens informanter. Här följer redogörelser av deltagarnas åsikter. Astrid, Alice och Amanda uttrycker sig på följande sätt:

Ja det behöver ju inte vara språkligt kan jag känna det är bara att dom har en kontakt. Man ser att de har ett samspel och en nyfikenhet samt intresse av varandra. (Astrid)

Det är mycket att man ska kunna bilda en kontakt med varan och kunna få en språkförståelse över gränserna också, och att lära sig att förstå varandra. (Alice)

Jag tycker inte att det krävs en kommunikation som är verbal i social interaktion. Det handlar för mig om att barnen är nyfikna på varandra och har kul tillsammans. (Amanda)

Astrid berättade att det är viktigt att barnen vet hur de ska ta kontakt med varandra, annars kan den social interaktionen gärna bli negativ för alla involverade. Om barnen inte kan kommunicera med ett gemensamt verbalt språk kan lekinteraktionerna bli begränsade. Att förstå regler och att förhandla är en viktig del i interaktion mellan barn. Flerspråkiga barn kan uppleva att det är svårare att delta i lekar som inte har enkla skrivna regler, till exempel olika rollekar berättar Astrid. Detta är något som Alice också nämner som viktigt för barnens sociala interaktion. Alice beskriver att en förståelse för kamraterna som personer är viktigt samtidigt som det är viktigt att det finns någon sorts språk som når över gränserna, till exempel genom musik, dans och kroppsspråk. Amanda lyfter fram begreppet roligt som viktigt för social interaktion.

Att kunna skratta och ha kul tillsammans upplever Amanda är ett bra sätt att bygga relationer på. Alice, Amanda och Astrid nämner alla nyfikenhet och intresse i deras intervjuer. Alice menar precis som Astrid att nyfikenhet och intresse är viktigt för social interaktion. Alice nämnde att det är möjligt att vissa barn tycker att det kan vara lite skrämmande om någon pratar ett språk som de inte förstår, det kan enligt henne leda till att vissa barn tar avstånd från att interagera med det barnet. Hon upplever därför att det är viktigt att vända de negativa tankarna som barnen har och gör det till något spännande och roligt. En förståelse för varandra är enligt Alice mycket viktigt för den sociala interaktionen.

Emilia och Elina beskrev deras perspektiv på social interaktion och flerspråkighet vilket hade vissa likheter:

Jag tycker väl att det handlar om att alla får inflytande, att alla känner att de får vara med och att alla kommer till tals.
(Emilia)

För mig handlar social interaktion om att barnen får vara med efter deras egna villkor och att barnen i interaktion blir accepterade som de är, att de får vara sig själva. (Elina)

Emilia och Elina anser båda att social interaktion kräver jämlikhet mellan parterna. Elina vill att alla barn ska få vara med efter sina egna förutsättningar och att de ska bli accepterade oberoende av språk och kultur. Emilia ser på varje individs inflytande som mycket viktigt, alla har rätt att uttrycka deras känslor och tankar samtidigt som deras åsikter blir respekterade.

5.1.2 Förskollärares och förskollärestudenters tidigare erfarenheter av att arbeta med flerspråkiga barn

Förskollärarna och förskollärestudenterna hade varierande erfarenheter av att arbeta med flerspråkiga barn. Astrid nämner att hon har arbetat på förskolor med ganska liten mångfald och har därför dåligt med erfarenheter av att arbeta med flerspråkiga barn. De erfarenheter hon har involverade ofta barn med en svensk förälder och en utländskförälder. De barnen var i många fall tvåspråkiga och hade förmåga att tala båda föräldrarnas språk. Alice precis som Astrid har liknade erfarenheter men hon har tidigare arbetat utomlands på en förskola

med svenska, norska, finska och danska som verksamhetsspråk där transspråkande var en del av vardagen. Elina har tidigare erfarenhet av flerspråkighet från hennes vfu plats. Amanda har arbetat på mångkulturella förskolor förut och känner att hon har mycket kunskaper runt tecken som stöd och andra strategier för språkutveckling. Emilia har arbetat som vikarie i förskolan i sex år, många av förskolorna har inkluderat väldigt mixade grupper med barn från flera olika länder.

5.1.3 Förskollärare och förskollärarstudenters handlingar runt ett möjligt scenario

Sista frågan som ställdes under första intervjun var hur pedagogerna skulle hantera ett specifikt scenario skrivit av mig. Svaren som informanterna gav hade ett antal liknelser men det fanns också variation i hur de skulle lösa scenariot. Scenariot var delat i två delar. Det handlar om två flickor som har svenska som förstaspråk och en flicka som har svenska som andraspråk. Flickan visar intresse för att vara med i de andras lek. Vad tror du kan hända mellan barnen? Vad skulle du som förskollärare göra? kan dina handlingar bidra till dilemman?

Amanda uttrycker att det är viktigt att visa att hon finns där som stöd för alla barnen och att hon ska medla mellan dem om det uppkommer konflikter.

Astrid berättade att klimatet i barngruppen påverkar hur hon skulle hantera den här situationen. Om det är barn som ofta hamnar i konflikt skulle hon vara mer närvarande annars skulle hon hålla sig på avstånd och iaktta situationen. Hon säger att barnets tidigare erfarenheter kan påverka vad barnet väljer att göra. Om hon tidigare inte har fått vara med kan hon möjligtvis vara mer fysisk när hon försöker gå in i leken.

Alice beskriver att det beror på situationen och vilka det är som söker kontakt. Hon vet inte något om det flerspråkiga barnet men om barnet var mer tillbaka-dragen skulle hon kliva in som stöttning och uppmuntra barnen på båda sidorna att leka med varandra. Om det var ett barn som ofta hamnade i konflikt skulle hon hålla lite avstånd men vara i närheten.

Emilia uttrycker att det är viktigt att pedagogen finns i närheten. Hon har vid flera tillfällen uppmärksammat att ett barn som inte kan så mycket svenska inte alltid är välkommen i leken. Hon har hört uttryck som detta ”Nej, hon förstår ju inte vad vi säger”. Hon har också mött på situationer där leken har fungerat bra med hjälp av kommunikationssätt som tecken eller kroppsspråk.

Elina berättade att hon vid några tillfällen har varit med om liknande situationer. Det som har uppstått är att barnet inte har kunnat förmedla att de vill vara med och leka och barnen som redan lekte upplevde att det flerspråkiga barnet förstörde aktiviteten. Elina precis som Emilia har varit med om situationer där kroppsspråk har fungerat lika bra för att skapa en rolig lek. Elina berättade att hon försöker hålla avstånd men om det verkar som någon kommer bli sårad hjälper hon så klart till.

I detta scenario gav deltagarna liknande svar, alla nämnde att de inte skulle gå för fort fram och försöka iakttä situationen innan de gör något. Det var tydligt att Alice och Astrid tänkte mycket på vilka barn det var som vill ha inträde i leken. Barn som oftare sågs i konflikter skulle de fokusera lite extra på men Astrid nämnde också barn som var mer tillbakadragna. Konflikter eller liknande ord var ofta förekommande i intervjuerna och något som deltagarna tog upp, detta kopplades ofta till sättet barnen träder in i en lek. Elina tog upp att det ibland kan vara svårt för barnet att förmedla vad de vill och att det kan i denna situation skapa frustration hos alla tre flickorna. Emilia uttryckte att barnen ibland kan bli frustrerade när de inte förstår varandra och att det leder till exkludering. Amanda berättade att det är viktigt att tänka på att det är tre barn i situationen och att alla kan behöva stöd inte bara det flerspråkiga barnet. Alla som deltog i studien var tydliga med att det också kan gå bra och att barnen i många sammanhang är väldigt bra på att hitta ett gemensamt språk och lekar som faktisk fungerar utan ett delat verbalt språk.

Fortsättningen av scenariot utgår från att den flerspråkiga flickan blir avvisad av de andra två.

Astrid berättade att hon med stor sannolikhet skulle kliva in i leken och försöka förklara för de två flickorna vad det flerspråkiga barnets avsikt var, att hon är intresserad och nyfiken och att hon vill vara med i deras lek. Astrid beskriver att hon får fungera som en brygga mellan barnen. Om inte det fungerade skulle hon försöka hitta någon annan som det flerspråkiga barnet kan leka med. Hon sa att det inte går att tvinga barnen att leka tillsammans men att pedagogen kan hitta saker som alla tre kan tycka är roligt vilket bidrar till positiv social interaktion.

Alice berättar att hon tycker att det är viktigt att förklara för barnen hur flickan som inte fick vara med kan känna sig. Hon som pedagog kan lyfta fram flickans styrkor och hur hon kan vara en tillgång i flickornas lek.

Amanda skulle tala med barnen om tidigare tillfällen där hon har diskuterat att alla får vara med och lyfta fram att flickan är en tillgång i deras lek. Om relationen verkligen är negativ mellan barnen skulle hon vid ett annat tillfälle försöka planera en aktivitet som barnen kan göra tillsammans. Detta kan bidra till att de börjar leka och kan ha positiva interaktioner.

Emilia berättar att hon skulle försöka få med det flerspråkiga barnet i leken men om hon upplever att det inte kommer fungera försöker hon hitta någon annan som flickan kan leka med. Enligt Emilia kan det göra större skada på barnens relationer om hon som pedagog pressar dem till att leka.

Elina beskriver att hon är emot att tvinga barnen att leka med varandra men att hon anser att det är viktigt att föra ett förebyggande arbete i grupp till exempel använda olika teman, prata om vänskap, prata om att vara en bra kompis och att försöka ge varandra en chans.

Svaren på denna del varierade men Astrid, Alice, Amanda och Emilia berättade att de skulle försöka få med det flerspråkiga barnet med olika strategier. Astrid upplever att det är viktigt att förklara för de enspråkiga barnen vad flickans avsikt var. Alice tycker att det är viktigt att försöka skapa en förståelse för den flerspråkiga flickans känslor hos de andra två flickorna. Alice och Amanda uttrycker att pedagogen kan framföra att det flerspråkiga barnet faktiskt är en tillgång i deras lek. Emilia precis som de andra uttrycker att hon vill att barnet ska få delta men att det inte är något som pedagogen kan tvinga eftersom det kan bidra till att barnens relation skadas. Elina berättar att hon istället arbetar förebyggande för att motverka situationer som denna. I hennes intervju säger Elina att om hon var i barnets ställe skulle hon inte vilja bli tvingade att leka med någon. Hon upplever därför att det inte känns okej att tjata på barnen om detta.

5.2 Resultat scenarion

5.2.1 Översikt över scenariona

Efter de första intervjuernas genomförande skickade deltagarna scenarion där de upplever att de har främjat social interaktion mellan flerspråkiga barn. Totalt blev det nio insamlade scenarion från de fem informanterna (se tabell 2). Scenarion ett och två var skrivna av Alice, fokuset i båda scenariona var att främja social interaktion för ett engelskspråkigt barn. Scenariot bokläsning handlar om att Alice läser en bokserie på engelska och på svenska för barngruppen. Under scenariot Matbordet används engelska och svenska för att benämna saker, enligt Alice skapas det en samhörighet sinsemellan. Födelsedagen och dans är skriven av Emilia, födelsedagen handlar om ett turkiskt barn som får hans födelsedagssång uppspelad på turkiska. Det väckte ett intresse för honom och hans språk. Dans handlar om att Emilia planerade en dansaktivitet med en lite grupp med barn, en av dem var flerspråkig och tillbakadragen. Det användes musik från olika länder som uppmuntrade till intressanta diskussioner och en mer öppen syn till flerspråkighet. Matsituationen handlar om ett flerspråkigt barn som inte vill äta, pedagogen känner sig osäker på hur hon ska hantera detta. Samling involverar en grupp barn, några har ett förstaspråk utöver svenska, pedagogen upplever att samlingen blir rörig när barnen inte förstår svenska. Bilder handlar om ett barn som har engelska som modersmål, hon får genom samling och andra situationer arbeta med svenskan, de andra barnen visar stort intresse för henne och hennes språk. Byggmajs handlar om ett blygt barn som har svårt att närma sig kamraterna. Pedagogen tar fram byggmajs som ger barnen en gemensam lek. Utklädning handlar om ett enspråkigt barn och ett flerspråkigt barn. De möte ibland dilemmat att de inte kunde kommunicera på samma språk, pedagogen som själv var flerspråkig gick då in för att översätta och leken utvecklades och fick nya vändningar.

I tabell 2 visas det vilka scenarion som varje deltagare valde att diskutera under den andra intervjun. Födelsedagen, samling och bilder är de scenarion som diskuteras i del tre av resultatet. Födelsedagen och samling valdes eftersom det var flest informanter som diskuterade scenarierna, bilder valdes eftersom informantens diskussion runt scenariot erbjuder väldigt intressanta tankar.

Tabell 2

Deltagares Urval av Scenarioämnen

	Astrid	Alice	Amanda	Emilia	Elina
Bokläsning				X	
Matbord				X	
Födelsedagen		X	X		
Dans		X			X
Matsituationen					
Samling	X			X	X
Bilder					X
Byggmajs					
Utklädning					

5.2.2 Flerspråkighet som en tillgång och flerspråkighet som ett problem

Alla scenarion var skrivna på olika sätt, det var också synen på flerspråkighet i relation till social interaktion.

Flerspråkighet som något positivt eller hanterbart

Generellt sätt beskrivs flerspråkighet i scenarierna som något positivt eller att det är något som är hanterbart genom att anpassa verksamheten och att vara en närvarande pedagog. Alice upplever att flerspråkighet i verksamheten kan gynna både barn med svenska som förstaspråk och barn med ett annat förstaspråk. Alice säger också att variationen av språk kan bidra till att barnen får en samhörighet. Astrid menar att flerspråkigheten kan vara givande även från ett

lärande perspektiv. Hon har uppmärksammat att barnen efter samlingar där det har använts både svenska och engelska kan be varandra att översätta ett ord och att de lär av varandra. Emilia nämner att musik från olika länder kan vara engagerande. Det kan leda till en mer positiv syn på flerspråkighet samtidigt som barnen blir intresserad av att veta mer. Elina berättar att hon ibland brukar hjälpa barnen att översätta om de inte förstår varandra men att barnen i de flesta fall kan hantera det själv genom att använda ord de kan på de språken som används och genom kroppsspråk och gester. Amanda beskriver flerspråkighet som intressant och som något hanterbart som hon genom anpassningar i verksamheten kan nyttja.

Majoriteten av de som deltog i studien beskrev ett scenario som kunde kopplas till transspråkande eller kodväxling och visade en positiv syn på flerspråkighet. Flerspråkigheten ses också som ett lärande element för både det enspråkiga och flerspråkiga barnet.

Flerspråkighet som ett problem

Det är möjligt att barnets förstaspråk i sig inte har ett stort värde i den svenska förskolan. Det verkar som barnets förstaspråk ganska ofta fungerar som en krycka vilket används när barnen inte kan så mycket svenska eller när de inte är öppna för att lära sig svenska. Emilia uttrycker sig här:

Jag tänker så här att det kanske är något man använder (Förstaspråk) i början när barnet inte är så duktig på svenska och det är helt nytt, sen kanske man trappar av det lite. Då är det kanske viktigare att de lär sig det svenska språket. (Emilia)

Alla som deltog i studien visade intresse för att försöka använda barnets förstaspråk i verksamheten men när de flerspråkiga barnen hade lärt sig svenska verkade det som förstaspråket gärna trycktes åt sidan. Detta stämmer väl in med Emilias upplevelser.

5.3 Resultat diskuterade scenarion: Andra intervjun

I den här delen har jag sammanställt resultaten från tre scenarion skrivna av deltagarna och diskussionen av detta.

5.3.1 *Samling scenario 6*

När vi ska ha samling får alla barn sitta i en ring. Eftersom några av barnen inte har svenska som modersmål, så blir de lite oroliga och har svårt för att sitta stilla. Det blir då en rörig samling och det smittar även av sig på de andra barnen. Det blir ingen bra samling och jag som pedagog upplever det som ett misslyckande.

Scenariot diskuterades av Astrid och Elina

Samlingar är till för många anledningar, att se vilka som är här, att berätta om dagen osv. men alla behöver inte vara med samtidigt... är fokuset på att barnen ska kunna delta och interagera med varandra kan man istället göra det i mindre grupper, man kan tänka extra på vilka barn som faktiskt kan fungera bra tillsammans och jobba sig framåt... barnen behöver inte vara kompis med alla heller men man måste acceptera varandra. (Astrid)

Astrid tar upp vikten av att kunna anpassa verksamheten efter barnens förutsättningar. Det behöver inte vara dåligt att dela upp samlingen om pedagogen upplever att det inte fungerar. Det kan vara bra att börja smått och arbeta sig framåt, att inte pressa barnen att umgås. Det går inte att tvinga barnen att bli kompisar med någon men genom att anpassa verksamheten och att skapa aktiviteter som uppmuntrar till att ta in andra och till exempel acceptera nya språk som något intressant kan det bidra till ett bra resultat.

Det är viktigt att pedagogen i situationen inte ser det som hände som ett misslyckande. Dom flerspråkiga barnen kan få känslan av att dom är ett problem och att de inte är välkomna i gruppen, det kan de andra barnen märka. Det kan vara vad som gjordes under samlingen som är problemet. (Elina)

Elina tar upp att det är viktigt att barnens flerspråkighet inte ses som ett problem. Om pedagogen visar en syn som uppmärksammar flerspråkighet som ett problem och en anledning till att samlingen blir rörlig kan det påverka de övriga barnens syn på flerspråkighet och deras syn på barn med ett annat förstaspråk. Att anta att samlingens rörlighet beror på barnets kunskaper i svenska bortser från att alla barn har olika intresseområden och olika mycket tålamod.

5.3.2 Födelsedagen scenario 3

Adam var nyinskolad på förskolan, han var 4 år gammal men kunde inte prata svenska så bra då han hade turkiska som modersmål. Turkiska var även det språk som Adam talade hemma med sin familj, så det svenska språket var alltså helt nytt för honom. En gång när Adam fyllde år frågade vi pedagoger vilket språk han ville ha sin födelsedagssång på. Han ville ha den på turkiska, så vi spelade upp sången på IPADEN inför hela barngruppen. Det roliga med detta var att sedan när ett annat barn, Maja fyllde år, då ville även hon ha sången på turkiska eftersom hon tyckte att det var ett "coolt språk" och självklart fick även hon höra den på turkiska då. (Detta var något som kom från barnet helt själv utan att vi pedagoger ens frågade om vilket språk hon ville ha!)

Scenariot diskuterades av Alice och Amanda

Under födelsedagssången skapade pedagogen ett intresse hos barnen, och ett positivt tänkande runt flerspråkighet. Det öppnar världen för de andra barnen på ett naturligt sätt och kan bidra med att de andra barnen blir mer intresserade av att interagera med Adam. (Alice)

Alice upplever att pedagogen har skapat ett intresse inte bara för turkiska utan även för Adam som person. Barnen får en mer positiv syn på flerspråkighet samtidigt som det kommer med på ett naturligt sätt och görs inte till en stor sak som tar upp det som en negativ olikhet hos Adam.

Musik är ett så bra sätt att dela en rolig upplevelse på! Det kräver inte en verbal kommunikation och man behöver inte förstå vad som sägs, men det är ändå meningsfullt. (Amanda)

Pedagogen uppmärksammade att musik har stor potential för att skapa en gemensam aktivitet som inte kräver att man kan kommunicera på samma språk. Det kan vara meningsfullt för alla involverade bara genom att vara roligt.

5.3.3 Bilder scenario 7

Annie är ny på avdelningen Solrosen. Hon förstår lite svenska med har engelska som sitt modersmål och uttrycker sig enbart på engelska. På samlingen är det lite svårt att hänga med och förstå. ”Fröken” visar på saker vi pratar om och upprepar orden på svenska. Alla barn är med och hjälper till. Vad heter det på ditt språk?

Annie berättar och alla upprepar. Vi lär oss av varandra, barnen är nyfikna på Annie och på att lära sig engelska och lär sig många nya ord. Vi sätter upp bilder med orden både på svenska och engelska. Senare under leken hör jag att barnen pekar, frågar och lär av varandra.

Scenariot diskuterades av Elina

Jag utgår ifrån att många av pedagogerna jag har sett är lite mer öppna för vissa språk till exempel om det är engelska eller norska, och sen mer begränsade... när det kommer till språk som de inte är så vana vid att höra. Jag känner att på en avdelning där det kanske är ett barn som har engelska som modersmål och tre andra som har andra modersmål än engelska kanske det kan vara ett dilemma att de inte får samma bemötande för språket, för deras olikheter. Det kan ju hindra den sociala interaktionen om barnen känner att de får ett annat bemötande. Vad pedagogen gjorde skapade nyfikenhet och interaktion mellan de här barnen men om de pratade ett språk som pedagogerna inte kunde skulle de nog inte arbeta lika aktivt med det. (Elina)

Elina uppmärksammade fallgropar och problem som kan komma från att arbeta aktivt med ett språk som pedagogerna med stor sannolikhet har kunskap om. Enligt Elina finns det vissa tendenser till orättvis behandling beroende på vilket språk som barnet talar. Elina upplever

från sina egna erfarenheter att pedagoger enklare tar in vissa språk i verksamheten som de själva har kunskaper om. Att arbeta med både engelska och svenska kan skapa nyfikenhet och bidra till interaktion men möjligheten finns att pedagogen inte ger alla barn samma förutsättningar. Det kan leda till att barnen känner att de inte bemöts på samma sätt och kan försvåra interaktionen mellan barnen.

Sen så är det ju alltid bra att de känner sig välkomna, att deras olika språk och kultur är okej. Det är ju bra men då vill jag att alla ska känna den känslan. (Elina)

Elina säger att det är viktigt att alla möts av samma bemötande, det går ihop med vad hon tidigare har sagt att det krävs en jämlik verksamhet för positiv social interaktion.

6 SLUTDISKUSSION

Syftet med studien var att synliggöra förskollärares och förskollärestudenters perspektiv på social interaktion när barn med olika förstaspråk ska interagera, samt hur man främjar interaktionen och vilka dilemman som de kan möta. I denna del diskuteras resultatet på studiens två delar, hur metoden fungerade och hur studien bidrar till vidare forskning samt slutsats.

6.1 Resultatdiskussion

6.1.1 Förskollärares och Förskollärestudenters första intervju

Förskollärares och förskollärestudenters perspektiv på social interaktion

Studiens informanter uppvisade ett öppet perspektiv på vad som kan ses som social interaktion mellan flerspråkiga barn och barn som talar flytande svenska. Alla informanter beskrev att ett gemensamt verbalt språk inte är nödvändigt för positiv social interaktion men att ett verbalt språk kan göra interaktionen enklare.

Barn som talar ett minoritetsspråk i förskolan deltar inte lika ofta i lekar där barnen behöver ta en mer deltagande roll skriver Arvola et.al. (2020). Exempel på mer deltagande roller finns i rollekar. I mer deltagande roller krävs det en förmåga att se saker från de andra barnens perspektiv. Detta kan precis som flera av informanterna har beskrivit vara svårt om barnen inte kan uttrycka sig verbalt. För att skapa en ömsesidig lek är det enligt Häll (2013) viktigt att barnen kan tolka och förstå situationen på liknade sätt. Det kan i många fall behövas gemensamma idéer runt lekens handling och regler, om barnen inte kan uttrycka detta verbalt kan det bli svårare att få en positiv interaktion. Ett verbalt och gemensamt språk kan också behövas för att lösa konflikter som kan uppkomma (Häll, 2013). Nyfikenhet och intresse upplevde vissa av informanterna som viktigt för att skapa social interaktion. Några av informanterna uttryckte också att det var viktigt att alla barn fick inflytande i leken samtidigt som de kan delta efter deras egna villkor. Om ett barn känner att de blir exkluderade och med detta sårade kan det påverka sättet barnen ser på sig själv skriver Nergaard (2018). Om barnet har mött exkludering vid tidigare tillfällen brukar detta kunna upprepas. Det finns därför, enligt Nergaard ett behov att förskollärarna skapar en inkluderande miljö som minskar chansen att barn blir utanför.

En av informanterna beskrev också att det var viktigt att barnen hade en förståelse för varandra för att få en positiv interaktion.

Förskollärares och förskollärostudenters främjande av social interaktion

För att främja social interaktion var det vanligt att studiens informanter bildade så kallad teacher-assisted interactions, lärarstödda interaktioner på svenska. Strategierna som lärarna i Dominguez och Trawick-Smith (2018) studie använde inkluderade att översätta ord från ett språk till ett annat, ge förslag på lekar och att bjuda in barnen att leka. De här strategierna förekom även bland informanterna till denna studie när de ville skapa möjlighet för interaktion. Alla fem som deltog i studien använde sig av lärarstödda interaktioner, det involverade både spontana och planerade tillfällen för interaktion. Den vanligaste strategin under spontana tillfällen var att pedagogen tog fram material som barnen ofta tyckte var intressant och bjöd in barnet att leka med pedagogen och sedan använda detta för att locka kamrater till att delta. Denna metod förekom hos alla informanter.

Det finns olika tankar runt pedagogers roll i barnens lek och interaktion skriver Kontos (1999). Det finns forskare som upplever att lärarnas involvering i barnens lek kan hindra deras utveckling. Detta var något som en av studiens informanter reflekterade över eftersom hon vid flera tillfällen har stigit in i leken för att översätta dialogen mellan barnen. Hon upplevde att användningen av barnets förstaspråk kunde berika deras lek eftersom de fick en möjlighet att förstå även det verbala språket. Hon upplevde dock en oro att barnen skulle bli för beroende av hennes stöd i leken. Kontos (1999) nämner att det finns fördelar med att barnen interagerar med varandra självständigt, men precis som en av deltagarna i studien upplevde kan pedagogens närvaro också berika barnens lek.

Några av deltagarna i min studie berättade att de hade arbetat och använt två språk, engelska och svenska i barngruppen när ett barn med engelska som förstaspråk började. Att ta användning av barnets första språk har enligt Trawick-Smith, et al. (2022) en positiv inverkan på interaktionen mellan barn som talar ett minoritetsspråk och barn som talar ett majoritetsspråk. Deras studie visade dock att det var ganska ovanligt att barnets förstaspråk användes i verksamheten även om det fanns en pedagog som kunde språket. Några av informanterna i min studie arbetade med både svenska och engelska under flera tillfällen. Det inkluderade att läsa på engelska, använda engelska under samlingar och att benämna objekt på engelska under till exempel matsituationer.

Pedagogerna upplevde att barnen fick en bättre samhörighet efter de hade arbetat med barnets förstaspråk. De nämnde också att barnen lärde sig språket av varandra, inte bara majoritetsspråket utan de lärde sig ord från det flerspråkiga barnet. Om det görs en jämförelse med andra språk som pedagogerna inte talade flytande verkade det som informanterna i sådana situationer bjöd in eller planerade aktiviteter som inte krävde stora kunskaper i svenska. Informanterna tog upp att ett gemensamt språk hjälper i interaktioner med andra barn men de uttryckte också att den sociala interaktionen främjades om barnen hade något de delade och som båda förstod, detta behövde inte vara verbalt.

Det kan vara genom kroppsspråk men också olika estetiska uttrycksformer. Levin (2021) skriver att integration av musik, rytmik, dans, drama, slöjd och bild ger barnen fler uttrycksformer som passar individen bäst när de vill kommunicera åsikter och tankar. Författaren beskriver också skapande som lustfullt och lärande där barnen kan se sig själv och sin kunskap, det blir ett sätt att bygga en identitet. Det fanns informanter i studien som uppmärksammade att de använde drama, bild och musik som sätt att hitta något gemensamt som de flesta barnen uppskattade. Det står skrivet i läroplanen att barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande. Förskolan ska även ta tillvara på barnens egna erfarenheter och deras egna intressen (Skolverket, 2018). De här målen uppkommer ofta när pedagogerna vill skapa social interaktion mellan flerspråkiga och enspråkiga barn. Barnen får skapa och undersöka tillsammans, informanterna i studien nämnde att de använde sig av intresseområden för att främja den sociala interaktionen.

Förskolläraernas och förskolärarstudenternas upplevelser av dilemman när de arbetar med social interaktion mellan barnen?

När frågor ställdes runt vilka dilemman informanterna har mött eller kan tänka sig möta i relation till interaktioner mellan flerspråkiga barn och barn som talar flytande svenska fick jag väldigt få direkta svar. Det kan möjligtvis bero på att informanterna inte vill göra flerspråkighet till ett problem och de upplevde att dilemman skulle ses som något negativt. Vanligtvis var svaret att de inte kunde se några dilemman i situationen eller deras handlingar. När denna fråga ställdes valde informanterna ofta att ta upp barnens kompetens i sociala interaktioner och att de i många fall klarar sig själva. De få dilemman som enligt vissa informanter förekom handlade ofta om hur stor roll de ska ta när barnen interagerar med varandra.

Flerspråkighet ett problem eller en tillgång

Flerspråkighet beskrivs av studiens informanter som något positivt som har potential att användas för lärande och också ett sätt att skapa samhörighet mellan flerspråkiga och enspråkiga barn. Barns kooperativa lärande beskrivs av Håland-Anveden (2020), författaren tar upp att barn är bra på att lära sig av varandra. Forskning har visat att ett kooperativt lärande kan gynna alla barn men särskilt barn i en heterogen och flerspråkig barngrupp kan gynnas. Att genomföra aktiviteter som är väl genomtänkta och systematiska kan bidra till kooperativt lärande och med detta också social interaktion. Det var en informant som tog upp att det flerspråkiga barnets förstaspråk kanske inte hade ett stort värde i sig själv för pedagogerna utan det var användbart för barnen när de ska lära sig andraspråket. Förstaspråkets struktur kan enligt Håland-Anveden (2020) påverka inläringen av det nya språket eftersom barnen kan överföra vissa ljud och grammatiska regler från förstaspråk till andraspråk. Detta kan sedan användas när barnen ska utveckla deras kunskaper i andraspråket.

6.1.2 Tre olika narrativ diskuterades från tre olika informanter.

Samlingen

När deltagarna diskuterade scenariot samling tar en av pedagogerna upp risken med att direkt tänka att barnets flerspråkighet är vad som komplicerar samlingen. Hon uttrycker att det kan ge resten av barnen en negativ syn på flerspråkighet men också på barnen som talar ett minoritetsspråk. Positiva kamratinteraktioner kan enligt Palermo och Mikulski (2014) kopplas till en lyckad inläring av ett nytt språk. Författarna nämner att förskolan har stor potential för att erbjuda kamratinteraktioner både genom fri lek och planerade aktiviteter i mindre grupper. Barnen får möjlighet att höra deras andraspråk samtidigt som kamraterna kan stötta dem genom att rätta ord som de säger fel eller att berätta vad något heter. Klimatet i förskolan kan förbättra eller försvåra relationerna mellan barnen skriver Stanton-Chapman (2014). Om läraren är varm, förstående för barnets känslor och uppmärksam på varje individ kan pedagogen skapa en bra atmosfär som främjar till interaktion. Klimatet i barngruppen är något som en av informanterna tog upp som väldigt viktigt. I barngrupper som är heterogena och har ett bra samarbetsklimat kan det finnas flera fördelar. Håland-Anveden (2020) skriver att barnens olika erfarenheter kan bidra med något i förskolan och att barnens motivation faktisk växer om de känner att de kan bidra och är viktiga. Här är den vuxnes attityd väldigt viktig.

Födelsedagen

I scenariot födelsedagen ges barnet en möjlighet att välja vilket språk födelsedagssången ska vara på när han fyller år. Han väljer att få den uppspelad på hans förstaspråk vilket är turkiska. När en flicka fyller år ber hon att hennes födelsedagssång spelas upp på turkiska eftersom det är ett coolt språk. Pedagogerna som diskuterade scenariot ser detta som ett bra tillfälle att introducera pojkens språk och ett sätt att skapa en positiv syn på flerspråkighet. En av pedagogerna nämner att detta ger en känsla av tillhörighet i gruppen och en möjlighet till acceptans. Nergaard (2020) skriver att barn har en önskan och ett behov av att finna tillhörighet bland andra barn. Gruppupplevelser är ofta fysiska, psykiska, kulturella och relationella processer och kan vara mycket krävande. I detta scenario är pedagogen närvarande som ett stöd och födelsedagar är även något som finns i fler länder och något som de flerspråkiga barnet delar med barnen som är enspråkiga. Svensson (2016) skriver att sättet barnets förstaspråk behandlas på i verksamheten påverkar hur barnen ser på sig själva och hur de ser på andra. Om det visas en tydligt enspråkighets norm kan barnet känna att de inte hör hemma och kan leda till att barnet upplever att deras språk inte har något värde. Precis som informanterna beskrev uppmärksammades barnets språk vilket också bidrar till att andra barn uppmärksammar språket. En av pedagogerna nämnde att musik är ett roligt moment som kan delas med andra. Enligt Håland-Anveden (2020) kan musiken ses som ett naturligt inslag i förskolans verksamhet. När barnen lär sig en sång händer det först genom imitering, att imitera med andra betyder att alla som deltar försätter sig i andras emotionella tillstånd när vi delar melodin, rytmen och rörelserna. Det skapas en gemensam förståelse mellan individerna som deltar. En av pedagogerna beskrev musiken som en bra inkörsport för att lära sig mer om pojken och att öka intresset och nyfikenheten för honom hos de resterande barnen.

Bilder

I scenariot Bilder berättar informanten att de under samlingen använder svenska och engelska genom att prata om vad det heter på barnets förstaspråk. Informanten skriver att barnen lär sig språket i samspel med andra. I denna situation passar det in att använda ordet språklärare vilket används av Erdemir och Brutt-Griffler (2020) för att nämna den roll kamraterna tar i förskolan för att stötta det flerspråkiga barnets ordförrådsutveckling i andraspråket. Till skillnad från Erdemir och Brutt-Griffler studie beskriver informanten i narrativet att barnen lär sig från varandra och att alla barn intar rollen som språklärare, i detta ingår även det flerspråkiga barnet. Det pågår därför ett lärande

bland alla barn i barngruppen där både engelska och svenska kunskaper utvecklas med hjälp av pedagogen men också utan pedagogens hjälp. Informanten som diskuterade scenariot Bilder tog upp problem som kan förekomma om det hade funnits ett barn som inte talade ett andraspråk som pedagogerna redan visste. Hon upplevde att det fanns en risk till orättvis behandling om ett barn talade ett språk som pedagogen inte förstod och med detta inte fick lika bemötande. Interaktionen mellan flerspråkiga och enspråkiga barn påverkas positivt om läraren har och använder de kunskaper som de har i barnets förstaspråk skriver Tranwick et.al. (2022). Det är väldigt positivt att barnets förstaspråk används säger informanten i intervjun, hon nämner dock att det är viktigt att samma förutsättningar ges till alla barn oberoende av deras språk. Om barnet känner att de inte bli bemötta på samma sätt kan det enligt pedagogen göra den sociala interaktionen svårare. Tranwick et.al. skriver inte att läraren ska kunna barnets språk flytande men att lära sig nyckelfraser kan hjälpa när pedagogerna ska bygga en relation med barnet samtidigt som de ska främja det flerspråkiga barnens interaktion med kamraterna. Dominguez och Trawick-Smith (2018) skriver att utifrån deras studie visade det sig att interaktionerna som var mest givande och positiva för det flerspråkiga barnets och även kamraterna var interaktioner där pedagogen tog en mer aktiv roll.

6.2 Metoddiskussion

Narrativ analys är en mycket intressant och relevant forskningsmetod inom förskolan eftersom det ger en inblick i hur pedagogerna ser på social interaktion och flerspråkighet, men också mer kunskap om deras erfarenheter och hur de hanterar problem som kan uppkomma. Narrativ forskning har beskrivits som komplicerad och svårförstådd av andra författare, ett exempel vore Squire, et al. (2008). Narrativ forskning var något jag som författare också upplevde var komplicerat och svårförstått men metoden har stor potential att erbjuda läsaren intressanta perspektiv på händelser och en djupare förståelse för andra personers upplevelser och känslor. Det finns inget absolut svar på de frågeställningar som ställs i studien eftersom den narrativa insamlade data inte går att generalisera men kunskapen är överföringsbar och kan nyttjas av personer utanför urvalet. I denna studie ingick fem informanter, alla fem gick med på att delta i två intervjuer. Informanterna visade en positiv syn på studiens uppbygg, en av informanterna nämnde att det var enklare att gå ifrån barngruppen i 20 minuter istället för i 40 minuter och att det var uppskattat att intervjuerna var uppdelade. Jag personligen upplevde att metoden fungerade väl för tillfället, det hade dock varit svårare om intervjuerna hade utförts på fler förskolor, om så var fallet hade jag med stor sannolikhet utfört alla intervjuer på zoom.

De scenarion som informanterna blev förfrågade att skriva kan ha påverkat pedagogernas val att godkänna eller neka deras deltagande i studien. Vissa personer som fick ett informationsbrev skickat till sig valde att inte delta, detta kan bero på att de upplevde att deras roll i studien var för tidskrävande. De fem som valde att delta i studien var väldigt positiva till att skriva scenarion till mig. En av informanterna uttryckte att skrivandet av scenariot fick henne att reflektera över hur ofta hon spontant faktisk bidrar till social interaktion.

Generellt sätt skulle jag skriva att metoden fungerade väl och att narrativ forskning definitivt är något att rekommendera till andra forskare, det krävs nyfikenhet och kreativitet men är också en rolig och givande forsknings metod.

6.3 Slutsats och bidrag till fältet, innebörder/konsekvenser/rekommendationer för förskoleverksamheten

Studien har visat att informanterna ser flerspråkighet som något positivt som kan berika verksamheten men att det också krävs anpassningar och närvarande pedagoger. Förekommande strategier för att främja social interaktion är genom att skapa gemensamma intressen hos barnen. Studien visar att pedagogen har en viktig roll att stötta flerspråkiga barn i interaktion med kamrater men också att pedagogerna litar på att barnen i många situationer klarar interaktionen utan stöd från vuxna. Social interaktion och flerspråkighet är ett ämne som kan gynnas om det utförs mer forskning. I denna studie var fokuset på förskollärarna och förskollärostudenternas perspektiv. Det saknas dock forskning runt flerspråkighet och interaktion ur barnets perspektiv. Om en liknade kvalitativ studie runt detta ämne genomförs med barn kan det bidra med mer kunskap om vilka behov av stöttning och hur barnen önskar att pedagogen stöttar dem i deras interaktioner med kamrater.

REFERENSER

- Andreasson, A., & Sandell-Ring. (2021) *Interaktion – tala, samtala och föra dialog*. Skolverket
<https://www.skolverket.se/download/18.2f324c2517825909a162929/1623826717186/artikel-4-interaktion-2.pdf>
- Arvola, O. Pankakoski, K. Reunamo, J & Kyttälä, M. (2020). Culturally and linguistically diverse children's participation and social roles in the Finnish early childhood education – is play the common key? *Early Child Development and Care*. 191(15), 2351-2363.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1716744>
- Bold, C. (2012), *Using narrative in research*. SAGE Publications
<https://doi.org/10.4135/9781446288160>
- Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl). Liber
- Dominguez, S., & Trawick-Smith, J. (2018). A qualitative study of the play of dual language learners in an English-speaking preschool. *Early Childhood Education Journal*. 46(6), 577-586. <https://doi.org/10.1007/s10643-018-0889-7>
- Erdemir, E., & Brutt-Griffler, J. (2020). Vocabulary development through peer interactions in early childhood: A case study of an emergent bilingual child in preschool. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(3), 834–865. <https://doi.org/10.1080/13670050.2020.1722058>
- Håland-Anveden, P. (2020). *Den inkluderande förskolan* (3 uppl). Studentlitteratur
- Karlstad universitet. (2023 8 mars). GDPR <https://www.kau.se/student/meny/it-stod/hjalp-och-support/gdpr>
- Kontos, S. (1999). Preschool teachers' talk, roles, and activity settings during free play. *Early Childhood Research Quarterly*, 14(3), 363- 382.
[https://doi-org.bibproxy.kau.se/10.1016/S0885-2006\(99\)00016-2](https://doi-org.bibproxy.kau.se/10.1016/S0885-2006(99)00016-2)
- Larsen, A. (2018). *Metod helt enkelt: Introduktion till vetenskaplig metod*. Gleerups
- Levin, A. (2021). Knack, knack! finns det några skapande barn här?. I A. Klerfelt & B. Qvarsell, (red), *Kultur, estetik och barns rätt I pedagogiken* (2 uppl., ss. 105-140.). Gleerups

- Löfdahl Hultman, A. (2021). God forskningssed-regelverk och etiska förhållningssätt. A. Löfdahl Hultman, & K. Ribaeus, (red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (2 uppl., ss. 35.). Liber.
- Nergaard, K. (2018). The heartbreak of social rejection: Young children's expressions about how they experience rejection from peers in ECEC. *Child Care in Practic*, 26(3), 226-242.
<https://doi-org.bibproxy.kau.se/10.1080/13575279.2018.1543650>
- Palermo, F. Mikulski, A-M. (2014). The role of positive peer interactions and English exposure in Spanish-speaking preschoolers' English vocabulary and letter-word skills. *Early Childhood Research Quarterly*, 29(4), 625-635.
<https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2014.07.006>
- SFS 2009:600. Språklag https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/spraklag-2009600_sfs-2009-600
- Skolverket. (2018). *Läroplanen för förskolan, Lpfö 2018*
- Stanton-Chapman, T-L (2014). Promoting positive peer interactions in the preschool classroom: The role and the responsibility of the teacher in supporting children's sociodramatic play. *Early Childhood Education Journal*, 43(2), 99-107.
<https://doi-org.bibproxy.kau.se/10.1007/s10643-014-0635->
- Svensson, G. (2016). Translanguaging för utveckling av elevers ämneskunskaper, språk och identitet. I B. Kindenberg. (Red.), *Flerspråkighet som en resurs*, (ss. 31–41.). Liber
- Squire, C. Andrews, M. & Tamboukou, M. (2008). Introduction: What is narrative research? I M. Andrews. C, Squire. & M, Tamboukou. (Red.), *Doing Narrative Research*.
<https://doi.org/10.4135/9780857024992>
- Tallberg-Broman, I. (2021). Förskola- Ett social rum för omsorg, utveckling och lärande. I Å. Delblanc. A, Harju & A, Åkerblom (red.), *Möjligheter och utmaningar för förskola- I en tid av mångfald och rörlighet*, (ss.17–30.). Studentlitteratur
- Trawick-Smith, J. DeLapp, J. Bourdon, A. Flanagan, K., & Godina, F. (2022). The influence of teachers, peers, and play materials on dual language learners' play interactions in preschool. *Early Childhood Education Journal*. 51(5)863–873
<https://doi.org/10.1007/s10643-022-01350-1>
- Vetenskapsrådet (2017). God forskningssed. Vetenskapsrådet. file:///C:/Users/johanna/Downloads/God-forskningssed_VR_2017.pdf

BILAGOR

(Bilaga A) Social interaktion i en flerspråkig barngrupp

Hej! Jag vill fråga dig om du vill delta i ett uppsatsarbete vid Karlstads universitet. I det här dokumentet får du information om studien och vad det innebär att delta.

Vad är det för studie och varför vill ni att jag ska delta?

Jag vill med mitt uppsatsarbete synliggöra förskollärares och förskollärare studenter perspektiv på social interaktion i relation till barn som är nybörjare i svenska och barn som talar flytande svenska. Hur upplever de att de främjar social interaktion mellan grupperna och vilka dilemman kan förekomma när barn med olika språkkunskaper ska interagera.

Hur går studien till?

Min studie är uppdelad i två 30 minuters intervjuer och kommer genomföras på din arbetsplats i två omgångar. Intervjun kommer att spelas in och sedan transkriberas, det vill säga skrivas ner i skriftlig form.

Under den första intervjun kommer du och jag börja med att gå igenom mina intervjufrågor. Vi kommer sedan diskutera hur du skulle hantera ett fabricerat scenario relaterat till social interaktion mellan barn som är nybörjare i svenska och barn som talar flytande svenska. Vi tar också upp dilemman som kan förekomma beroende på hur och om du väljer att ingripa i scenariot.

Jag uppskattar de kunskaper och erfarenheter du har och vill gärna att du efteråt skriver 2 korta scenarion där du upplever att du har främjat social interaktion

mellan barn som har olika språkkunskaper. De scenario som du väljer att skriva om kan handla om fri lek, planerade undervisningssituationer, vardagliga aktiviteter osv. Om du känner att du inte kan komma på scenarion som du har upplevt är det okej att skriva scenarion som du tänker kan hända på förskolan. Det räcker gott och väl med ett stycke, max 1/3 A4 för ett scenario. Du kan välja att skicka texten på mejl eller skriva på papper när jag är där.

Efter den första intervjun kommer jag skicka ett mejl med de scenarion som skrevs under den första intervjun, Texten kommer vara pseudonymiserad så inga namn nämns. Vi kommer diskutera dina scenarion och ett eller två scenarion som du tycker ser extra intressant utifrån vad de andra som deltar har skrivit.

Det här kan vara ett exempel på ett möjligt scenario **Sayuri som var ny i det svenska språket var ofta tillbakadragen och lekte inte så mycket med de andra barnen. För att skapa ett tillfälle för social interaktion mellan Sayuri och hennes kamrater valde jag att utföra en dans aktivitet där barnen i mindre grupper fick imitera varandras dans. För att enklare kunna stötta henne i interaktion med andra gjorde jag grupper med två barn i varje. Jag tillsammans med de två barnen kom på danssteg som vi utförde och de andra barnen fick imitera. För att inte vara utpekande var jag med i alla grupper så länge barnen inte tackade nej.**

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande i studien är så klart frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta behöver du inte uppge varför. Om du vill avbryta ditt deltagande kan du kontakta ansvariga för studien (se nedan).

Vad händer med mina uppgifter?

Studien kommer att samla in och registrera information om dig men dina svar och dina resultat kommer att behandlas så att obehöriga inte kan ta del av dem. När resultatet redovisas är det möjligt att det används citat från intervjuerna men ditt namn eller annan information som kan identifiera dig kommer inte att finnas med i resultatet.

Den rättsliga grunden för behandlingen av dina personuppgifter är informerat samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling av personuppgifter som skett innan återkallandet.

Karlstads universitet är ansvariga för behandlingen av dina personuppgifter. Personuppgifterna kan även komma att behandlas av personuppgiftsbiträden (leverantörer av IT-tjänster) till Karlstads universitet. Enligt EU:s dataskyddsförordning (GDPR) har du rätt att gratis få ta del av de uppgifter om dig som hanteras i studien, och vid behov få eventuella fel rättade. Du kan också begära att uppgifter om dig raderas samt att behandlingen av dina personuppgifter begränsas. Vill du ta del av uppgifterna ska du kontakta den ansvariga för studien (se nedan). Om du är missnöjd med hur dina personuppgifter behandlas har du rätt att ge in klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, <https://www.imy.se>, som är tillsynsmyndighet. Kontaktuppgifter till dataskyddsombudet på Karlstads universitet är e-post: dpo@kau.se, via telefon (växel): 054 700 10 00. För mer information om hur Karlstads universitet behandlar personuppgifter se <https://www.kau.se/gdpr>.

Ansvariga för studien

Huvudansvarig för studien är Valerie Margrain Professor i pedagogiskt arbete.

Kontaktuppgifter:

Valerie.Margrain@kau.se,

Adress: Universitetsvägen 2, 651 88 Karlstad

Studien genomförs av:

Johanna Lind, johalind156@student.kau.se

(Bilaga B) Samtycke till att delta
i studien: **Social interaktion i en flerspråkig barngrupp.**

Jag har fått muntlig och skriftlig information om studien och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla den skriftliga informationen.

- Jag samtycker till att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i informationsbrevet till deltagarna.
- Jag samtycker till att delta i två intervjuer (ungefär 30 minuter styck).
- Jag samtycker till att skriva korta scenarion och att dela mina scenarion med andra som deltar i studien

<i>Underskrift</i>
<i>Namnförtydligande</i>
<i>Plats och datum</i>

(BILAGA C) INTERVJUGUIDE 1 OCH 2

Syfte

Syftet med studien är att synliggöra förskollärares och förskollärestudenters perspektiv på social interaktion när barn med olika förstaspråk ska interagera, samt hur man främjar interaktionen och vilka dilemman som de kan möta.

Frågeställning

Hur ser förskollärare/förskollärestudenter på social interaktion mellan barn som har svenska som första språk och barn som är nybörjare i det svenska språket?

Hur bidrar förskollärare/förskollärestudenter till social interaktion mellan grupperna?

Vilka dilemman har förskollärarna/förskollärestudenterna upptäckt när de arbetar med social interaktion mellan barnen?

Intervjufrågor del 1

Vad innebär social interaktion mellan barn som har olika språkkunskaper för dig?

Har du tidigare erfarenhet av att arbeta i en flerspråkig barngrupp?

(Frågorna till scenariot som vi kommer diskutera)

Klara och Emma leker entusiastiskt i sandlådan, Sarah som nyss har börjat lära sig svenska visar intresse för att vara med i leken.

Vad tror du kan hända mellan barnen?

Vad skulle du göra?

Vilka dilemman kan förekomma om du ingriper/inte ingriper i situationen?

Fortsättning av scenario

(Klara och Emma visar ett avvisande beteende mot Sarah)

Vad skulle du göra?

Intervjufrågor del 2

Varför valde du det här scenariot att skriva/diskutera?

Fanns det några dilemman i scenariot du har skrivit/diskuterat?

Finns det något annat du vill diskutera runt scenarierna?

(BILAGA D) Scenarion till intervju 2**Scenario 1:**

Bokläsningsstund.

Böckerna om Spöket Laban läses ofta på avdelningen. Barnen är väl bekanta med huvudpersonerna och handlingen.

Vi läser en version med lite text i.

Ett barn från England är med.

Barnet har lite kunskap om svenska språket.

Först läser vi en sida av boken på engelska därefter på svenska.

Vi pratar och jämför orden på båda språken.

Detta arbetssätt använde vi oss av fortlöpande under terminen.

Vi utgick från cirka 10 olika Spöket Laban böcker.

Scenario 2:

Matsituation:

Under måltiderna så benämner vi allt som står på bordet på både svenska och engelska. Vi förstärker även orden med tecken.

Vi ser många fördelar med detta arbetssätt. Det främjar alla barnen att stärka barnens kunskaper i både engelska och svenska.

Att lära sig språk är lättast för barn i 5-årsåldern.

Då bildas det mest synapser (nervtrådar) mellan hjärnhalvorna.

Barnen känner även samhörighet sinsemellan.

Skapar bra relationer och nyfikenhet på språk.

Barnen leker med språket.

Scenario 1 Födelsedagssången

Adam var nyinskolad på förskolan, han var 4 år gammal men kunde inte prata svenska så bra då han hade turkiska som modersmål. Turkiska var även det språk som Adam talade hemma med sin familj, så det svenska språket var alltså helt nytt för honom. En gång när Adam fyllde år frågade vi pedagoger vilket språk han ville ha sin födelsedagssång på. Han ville ha den på turkiska, så vi spelade upp sången på IPADEN inför hela barngruppen. Det roliga med detta var att sedan när ett annat barn, Maja fyllde år, då ville även hon ha sången på turkiska eftersom hon tyckte att det var ett "coolt språk" och självklart fick även hon höra den på turkiska då. (Detta var något som kom från barnet helt själv utan att vi pedagoger ens frågade om vilket språk hon ville ha!)

Scenario 2 dans

Derek hade ett annat modersmål (kurdiska) än de andra barnen och var ny i det svenska språket. Derek lekte inte så mycket med de andra barnen och jag ville skapa ett tillfälle för att integrera Derek med de andra barnen i gruppen.

Jag valde att utföra en aktivitet i mindre grupp, för att alla barn skulle komma till tals och se sig sedda. Det var 4 barn och jag som pedagog. Eftersom det var onsdag och "Hälsa och rörelse" stod på schemat så planerade jag för en aktivitet med "Just dance"! Jag projicerade upp detta på väggen, barnen dansade med samma rörelser som "figurerna" på väggen gjorde, alla barn deltog och var glada. Låtarna som spelades upp var på olika språk, bla svenska, norska och engelska!

Efter aktiviteten samlades vi på den runda mattan och diskuterade kring hur barnen upplevde "dansaktiviteten"? alla barn verkade nöjda och kom med tankar och funderingar. Ett barn sa t.ex. att "de där låtarna som var på engelska var bäst!" Detta ledde sedan in på ämnet språk, att vi talar olika språk över hela världen. Ett annat barn sa t.ex. att "min farfar är från Finland".

Situation 1: Matsituation

Jag sitter vid matbordet och det serveras pasta och köttfärssås, samt riven morot och ärtor. Jag har 6 st barn vid bordet, varav 2 st inte har svenska som modersmål. Ett av barnen vägrar att äta något av det och eftersom barnet inte har svenska som modersmål, så är det svårt att förstå varför hen inte vill äta.

Situation 2: Samling

När vi ska ha samling får alla barn sitta i en ring. Eftersom några av barnen inte har svenska som modersmål, så blir de lite oroliga och har svårt för att sitta stilla. Det blir då en rörig samling och det smittar även av sig på de andra barnen. Det blir ingen bra samling och jag som pedagog upplever det som ett misslyckande.

Scenario 1

Annie är ny på avdelningen Solrosen. Hon förstår lite svenska men har engelska som sitt modersmål och uttrycker sig enbart på engelska. På samlingen är det lite svårt att hänga med och förstå. ”Fröken” visar på saker vi pratar om och upprepar orden på svenska. Alla barn är med och hjälper till. Vad heter det på ditt språk?

Annie berättar och alla upprepar. Vi lär oss av varandra, barnen är nyfikna på Annie och på att lära sig engelska och lär sig många nya ord. Vi sätter upp bilder med orden både på svenska och engelska. Senare under leken hör jag att barnen pekar, frågar och lär av varandra.

Scenario 2 Byggmajs

Irma är ny på avdelningen Solrosen. Hon är ny i det svenska språket och har tyska som sitt modersmål. Irma känner sig lite blyg och det är svårt att närma sig de andra barnen och leka när man inte talar och förstår samma språk. Ingen av barnen bjuder in och frågar om hon vill vara med. Då plockar ”fröken” fram byggmajs och frågar om hon vill vara med och bygga. Det tycker flera barn ser spännande ut och de kommer och vill vara med. Materialet blir en brygga mellan barnen och de kan integrera med varandra och bygga på sin relation genom gester, skratt och gemensam lek utan att de har ett gemensamt språk.

Scenario 1 Utklädning

TVå barn delar samma intresse för utklädningslekar men ett dilemma som ofta mötte dem var språket och hur dem skulle föra leken vidare, den ena barnet har svenska som modersmål och den andra är nybörjare i språket och har ett annat modersmål. För att stötta dem i deras lek och främja den sociala interaktionen valde jag att observera deras lek på avstånd samt att tala om för dem att jag

finns här ifall dem vill att jag ska översätta då jag talar det språket den andra barnet behärskar samt svenska och att se hur leken tog nya vändningar och blev mer utvecklade med nya lekregler och berättelsen genom att översätta enkla meningar var för mig en lyckad moment där jag hade lyckats främja den sociala interaktionen